

ЦЕРКВА
— i —
РАДЯНСЬКА ВЛАДА

(Перерібка за І. Уляновим.)

Ціна 5 центів.

Накладом
"УКР. РОБІТНИЧИХ ВІСТИЙ"
Вінніпег, Ман., Канада.

1921.

ЦЕРКВА І РАДЯНСЬКА ВЛАДА.

Підвалини царя, купців і поміщиків.

Говорили всюди у нас по селах, що світ на трох китах стоїть. З давних часів, від хати до хати, з уст до уст передавались сі перекази. Говорили про те, як за великі мусять бути ті кити, і всі думали, що кити мусять бути дуже великі, так як світ — не іграшка. Ну, а коли люди говорять, то до чого небудь договорять ся. Сільські мудрці стали шукати, на чім стоять кити. І коли найшли, що кити стоять на трох плотах, застановлялись над питанєм, на чім стоять плоти? Кінець кінців, для загального вдоволення, рішили, що земля стоїть на трох китах, кити стоять на трох плотах, плоти — на землі, і на тім сільський мудрець кінчав свої розмови за царя, коли заходила мова про релігію. Дальше того йти було не можна. Всякий селянин чи робітник знав, що на дорозі стоїть піп з “Законом Божим”, урядник з нагайкою, Сибір з каторгою, як кріпкі підвалини царя, купців і поміщиків.

Церква і попи служили цареві і навчали селянство, що “власть від Бога”, що “цар є Бог земний” і т. п., але забороняли входити в розбиранє тих навчань: чого доброго, захочуть шукати єще коріня, на чім все те стоїть.

Християнська православна віра була в Росії головною, пануючою або державною. Її правительство всяко пособляло, а всі інші віри утискало і переслідувало.

Піддержувати в темних масах глибоку і сліпу віру в попів і церкву для царського режиму було необхідне тому, що **на темноті сих мас той режим опирав ся**. Туди, звідки йшла загроза цареві, з благословеня церкви і попа посилались, наwerbовані з між тої темної, задуреної попами маси вояки. І тим з більшою охотою вояки умирали за царське діло, єсли в душі їх була свідомість, що умирають за “Бога землі”, за старанєм котрого вони прямо з поля бою можуть потрапити в рай небесний. А про рай небесний селянам і робітникам, з між котрих вербував цар своїх вояків, много говорили. І яким тільки той рай не малювали: і ріки там молочні з кісільними берегами, і яблочка там румяні і золоті, і ангели співають пісні неземні. А неслухняним, гордим, хулителям віри і царя — ад кромішний з кипячою смолою, з

сердитими грізними чортами і т. п. І у все те вірили не діти, а дорослі люди, вірили сиві селянські голови, котрим не давали можливости розібратись в тім, в що вони вірять.

Радянська власть не вмішуєть ся в справи віри.

Радянська власть каже, що її зовсім нема ніякого діла до того, хто як молить ся і хто в що вірить. Магометанин — йди в мечет і молись по магометанськи. Христіянин — іди до церкви і молись по христіянськи. Хочеш мати муллу чи попа — май, ніхто тобі не забороняє. Не хочеш зовсім молитись — не молись, ніхто не приневолить. Повна свобода всяким релігіям і віруваням, така свобода, якої нема ні в одній державі на світі. Віра в трох китів або невіруванє в Бога — справа приватна і до державної власти ніякого відношеня не має.

Радянська власть сказала:

— Радянські справи се одно, а духовні справи — друге. Церква, як вчать поли, є громада однаково віруючих. Держава є суспільство, в котрім є люди ріжних релігій і люди зовсім не віруючі. Церква — одно, а держава — зовсім друге. Тому церква від держави відділяєть ся, а віра проголошуєть ся свобідною.

Щоби закріпити свободу віри, правительство Російської Радянської Республіки в січні 1918 року видало особний декрет про відділене церкви від держави, в котрім в статі 3-ій говорить ся: **“Кождий горожанин може вірити в яку хоче релігію або не вірити в жадну.”** Сею статтею касують ся всі попередні закони, після котрих царське правительство карало, наприклад, ріжних сектантів — духоборів, суботників, евангелістів і инш. — і переслідувало тих, хто “неісповідував жадної віри”.

Що декретом забороняєть ся?

Всяка церква, всяке релігійне товариство можуть спокійно відправляти свої богослуження. Місцевим радянським властям забороняєть ся видавати які небудь постанови, “котрі ограничували би свободу совісти”. Декрет устанавляє тут лише одно цілковито необхідне ограниченє. В ст. 5 говорить ся: “Свобідне виповнюванє релігійних обрядів обезпечуєть ся остільки, оскільки вони не нарушають суспільного порядку і не йдуть разом з посягненєм на права горожан і радянської республіки. Місцеві власти мають право підпринимати всі необхідні кроки для обезпеченя в таких случаях суспільного порядку і безпеченства”.

Як се треба розуміти? А ось як. Наприклад, попи устроюють церковний похід, і підчас походу учасники його через погрози і насильства заставляють всіх переходячих знімати шапки або починають вести погромну агітацію і тим самим загрожують спокоеви горожан і цілості їх майна. В таких случаях радянська власть завсїгди примушена буде підпринимати кроки в інтересах свободи, порядку і спокою.

Взяти єще такий примір. Коли архирей або піп в церкві, або рабін в синагодзі, або мулла в мечеті виголошують проповіді, в котрих говорять про політику, то се вже не буде уважати ся богослуженєм, а мітінгом. Сей мітінг може бути заборонений, єсли проповідь звернена проти трудового народа, проти трудової республіки, і піп чи архирей, мулла чи рабін може бути потягнений до відвічальности, не дивлячись на його духовний стан. Не похвалить радянська власть і за те, єсли в храмі, в мечеті або в синагодзі будуть ховати ся богацтва поміщиків і товари спекулянтів, або оруже контрреволюціонерів. Радянська власть, признаючи нетикальність храмів, примушена буде прийти в храм з трусом, сконфіскувати незаконне майно, а попа, муллу чи рабіна потягнути до відвічальности.

Такі случаї були в ріжних областях, і вороги радянської власти в один голос з духовенством вказували на се, як на богохульство. А треба тільки подумати трудовому народови, щоби зрозуміти, що богохульство робить в таких случаях само духовенство, богохульство чинять богачі, котрі ховають награбовані товари, карабіни і горівку до Бога за пазуху.

**Духовенство повинно жити овочами
своєї праці.**

В 11-ій статі закона про відділене церкви від держави говорить ся, що релігійні товариства самі повинні вишукувати средства для свого духовенства, накладаючи на віруючих осібні вкладки, але ці вкладки ні в яким случаю не можуть стягати ся насильно, дорогою церковних кар і т. п. І се зовсім правильно, з якої сторони не подивись.

Царське правительство удержувало духовенство на кошт держави, а духовенство у відплату оправдувало перед народом всі злочини і злодійства правительства. Робітничо-селянська держава не благодільня, вона не може тратити народного богацтва на тих, хто йому не служить і хто працюючим ніякої користи не приносить.

Се — з одної сторони. А з другої, если-б подумав над сим і сам віруючий народ, зі своєї релігійної точки погляду, то переконав-би ся, що се так.

Єще триста літ тому назад один християнський проповідник, чоловік глибоко віруючий, писав, що Христос не закладав ніякої державної церкви. Христос ніколи не домагався удержування духовенства коштом невіруючих. Духовенство повинно жити лише овочами власної праці і добровільними жертвами віруючих.

Радянська власть не забороняє церковних шлюбів.

Відділивши церкву від держави, радянська власть взяла з рук духовенства те, що відноситься до справ горожанської влади. Попередно духовенство вело реєстр шлюбів, уродин і смертей і дерло, як говорить ся, з живих і мертвих грішми, хлібом і всім, що попало під руку. Після закону радянської республіки акти горожанського стану не повинні служити предметом спекуляції в руках духовенства, а повинні вестись виключно горожанською властю. А тому тільки той шлюб буде уважатись законним, котрий записаний в місцевій Раді.

Але ніхто, розумієть ся, не буде перешка-

джати женихови з нареченою, після запису в Раді, повінчати ся після християнського, мусульманського чи жидівського обряду. Се — приватна справа. Ніхто не перешкодить також родичам, записавшим дитину в Раді, потім хрестити її у попа і т. п. На се добра воля кожного.

Радянська власть не забороняє вчити дітей релігії.

Серед народу много балачок викликає те, що в школах радянська власть заперестала вчити “Закон Божий”. А вороги народа клеветують, що радянська власть зовсім заборонила вчити “Закон Божий”. Але що каже про се декрет? В статі 9-ій читаємо: “Школа відділяється від церкви. Навчання релігійних вірувань у всіх державних і громадських, а також приватних шкільних заведеннях; де викладається загально-наукові предмети, не допускається. Горожани можуть вчити або вчитись релігії приватною дорогою”.

Раз релігія — яка-б то не була: магометанська, християнська, жидівська або инша — є приватна справа, то навчання дітей обрядів і законів релігії повинно бути також приватною справою. Если родичі бажають, ніхто їм не

заборонить вчити дітей якої завгодно релігії дома.

Від церкви, т. є. від попа, від ксьондза, від мулли, від рабіна відбираєть ся тільки школу, як заведене горожанське, а можливість вчити бажаючих релігії за ними остаєть ся.

Радянська власть не відбирає у віруючих храмів і ікон.

Вороги радянської власти много говорять про те, що декрет не дає духовенству виконувати богослуження, а віруючим не дає молитись. І вони посилають ся на статю 13, в котрій все майно існуючих в Росії церков і релігійних товариств проголошуєть ся власністю народа.

Але хіба се несправедливо? Хіба богацтва церков, монастирів і ріжних релігійних товариств витворені не народною працею? Хіба їх не розкрадало і не користувалось ними дармуюче духовенство?

Віруючим людям нема тут чого бояти ся. В тім самім законі говорить ся: “Будинки і предмети, призначені спеціально для богослужебних цілій, віддають ся в безплатне користуванє ся відповідним релігійним товариствам”. Значить, нема що бояти ся, що храми, кірхи, мечети, каплиці або ікони будуть віді-

брані у віруючих. Інша справа, наприклад, ті палати і покої, що побудували для себе митрополити і архиреї. Такі будинки будуть, розуміється, відібрані і використані для удержування хорих, калік, старців т. п. Хіба се зле? Хіба награбоване добро не треба вернути біднякам-калікам? Хіба сі богацтва не їх потом і кровю витворені?

Хрестоносний похід попів проти радянської влади.

Щиро віруючий чоловік повинен би був радувати ся декретом про відділене церкви від держави. Але не так віднеслось до декрету православне духовенство, купці, фабриканти і вся буржуазія. Почались збори по церквах, і віруючих горожан закликали до оборони православної віри, на котру ніхто не посягав. Перейшли по Росії церковні процесії, молебні і пости з покаяніями. Одним словом, робилось все, щоби ввести в блуд несвідомі народні маси і підбурити їх проти радянської влади. А 19. січня 1918 р. "смирений" патріярх Тихон звернув ся до віруючих з громовою відозвою, в котрій грозив анатемою авторам і виконавцям декрету про відділене церкви від держави. 26. січня церковний собор прийняв постанову, в

котрій повторив погрози Тихона і проголосив декрет про відділене церкви від держави нічим іншим, як “діявольським замислом”, осміленим замахом на саме існуванє православної церкви.

Тільки сліпому селянинови чи робітникови було незрозуміло, чого хотіли всі ті “святі отці”. А видючі всі знали, що кожний архирей, уважаючи себе намісником Христа, їздив шістирнею, одягав ся в шовк і атлас, жив в палаті, діставав десятки і сотки тисяч доходу. Напримір, московський і петербурський митрополити діставали по 100.000 рублів, київський діставав 300.000 рублів, а новгородський — 310.000 рублів. В Петербурзі до церков і монастирів належало 266 доходових володінь в виді домів, крамниць, земель і т. п. В Москві у них було 1.054. доходових домів, а крім того 32 гостинниць. Землі в церков було 1,872.000 десятин, у монастирів — 740.000 десятин. Царське правительство давало річно церквам через синод около 50 міліонів рублів.

Як бачите, Христос і його намісники не мали однакового смаку, бо Христос ходив пішки, а бо їздив на ослі, одягав ся як жебрак, жив — де попало, служив бідним, а не богатим.

Похід проти робітничого і селянського пра-

вительства почав ся тому, що у висшого духовенства відібрали награбовані з народа богацтва. Граф Олсуфєв, витаючи відозву Тихона на церковнім соборі, видав тайну попівського негодованя такими словами: “Відозва трохи спізнала ся: її треба було видати, коли почали громити поміщицькі садиби і фабрики, а не тоді, коли вже дібрались до лаври”.

Ось в чім криєть ся правдивий зміст всіх пльоток, брехонь і провокації, що вороги радянської власти розносять серед народу до теперішнього часу. Духовенство, обманюючи віруючих і закликаючи їх до оборони віри, на котру ніхто не посягав, хоче вернути свої капітали, доходи, дома і землі, а разом з тим і землі поміщиків і капітали капіталістів, їх найвірнійших союзників на полю обдурюваня і затуманюваня працюючого народа.

Чому радянська власть розкриває “нетлінні” моці?

Вороги радянської власти часто вказують віруючим на те, що вона посягнула і на “святі моці”.

“Моці є останки святих угодників, прославлені нетлінністю і чудами”. Так вчило православне духовенство.

Однак, подивимо ся, що кажуть протоколи, списані після оглянення мощей радянськими представниками в присутности духовенства, монахів і народа.

“Замість нетлінних останків в домовині Олександра Свірського оказалась ся воскова кукла, закутана в парчу (рід тканини) і шовк.

В домовині Артемія Праведного викрито тільки цегли і цвяхи, обмотані парчею.

В гробі Тихона Задонського — череп, покритий ватою і повязками; череп при діткненню ся до него розсипав ся; туловище оказалось напхане ватою, нога з картону; всі складові часті — кости, лахи, вата — туго звязані стяжками.

В домовині Митрофана Вороніжського знайдено: череп з прилипнутим волосем, купу лахів і вати, замість туловища мішок з матерії, набитий трачинем”.

Можна було б навести еще много подібних описів того, що оказалось в домовинах замість “святих мощів”. Находили там, наприклад, і такі річи, як грошеві марки і женську брошку з написею “Шура”. Їх, очевидно, згубили монахи, що майстрували або поновляли “святі мощі”.

Для чого духовенству потрібний був сей обман?

Для задоволення своєї жадоби, для наживи. Користуючись темнотою народною, монахи і духовенство, жадібні здобичі, без всякого встиду морочили віруючий народ. Мощами, як найліпшим товаром, почав торгувати зразу Київ, в слід за Києвом пішла Москва, кожде місто, кождий монастир старались завести мощі, як дохідну крамничку, і пішла по всій Русі, темній і суєвірній, ганебна, обманлива торговля довкола мощів.

Торгували молебнями, торгували лямпадним маслом, ватою, стружинем від гробниць, ленточками, хрестиками, образами, всякою всячиною, освяченою будьто-би на мощах.

У кого не було своїх мощів, старались перекупити мощі, як дійсний товар, в іншій місци, платили за якісь сфабриковані кусочки мощий величезні гроші в увіреню, що темнота народна покриє всякий розхід з процентом.

Мало не в кождім монастирі були трумни, в котрих хоронились частинки всеможливих святих. Тут були і частинки будьто-би дійсної руки Івана Предтечі, і кусочок ноги апостола Томи, і часть бедра мучениці Параскевії. В Києво-Печерській лаврі умудрилися навіть по-

казувати мощі 14.000 вифлеємських дітей, убитих на розказ царя Ірода і якимсь незрозумілим способом заховавших ся до наших днів. Монахи увіряли темних селянок боломолук, що в сих мощах є особлива сила: вистарчить притулитись до них, і бездітна жінщина завагітніє.

І темні селянки вірили сим дурницям.

Радянська власть розкриває мощі для того, щоби викрити обман. Отверто глумлячись над релігійними почуваннями горожан, духовенство рабувало їх без совісти. Радянська власть дає свободу церкві і всяким віруванням, але вона не може дати свободи обманства в імя рабунку.

Не вірте ворогам народа!

Капіталісти і продажні царські генерали надіяли ся в отвертім бою перебити хребет опори радянської республіки при помочи юнкрів, Чехословаків і козаків. Але їх спроби розбились на порох о сталеву грудь непобідимої Червоної Армії працюючих. Осталась у них єще одна надія: се — на народну темноту, на народне невіжество. Ану-ж, мовляв, народ не розбереть ся в декреті про відділене церкви від держави і повірить, що радянська власть робить нагінки на віру, і тоді ми знова поведемо

темний народ під покришкою оборони віри, на оборону наших дібр і богацтв.

Даремні надії! Селяни і робітники поумніли. Селяни і робітники вже перестають вірити в те, що світ на трох китах стоїть. Вони не повірять ніякій брехні і клеветі на радянську власть — власть трудового народа.

КОЖДИЙ

робітник і фермер повинен читати передовсім
робітничі часописі!

Чому?

Бо робітничі часописі обговорює кождо подію в краю і в світі лише зі становища інтересів робочого люду.

Одинокою робітничою часописею в Канаді є

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"

що виходить в Вінніпегу два рази на тиждень
і коштує лише \$4.00 на рік.

Хто читає "Українські Робітничі Вісти", виробляє собі суцільний світогляд і може осудити кождо подію в суспільнім житю.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" виступають проти кождого лайдацтва поповнюваного на робочім народі.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ" доносять про робітничий рух на цілім світі, про боротьбу робітничої кляси.

Хто хоче знати, як свідомі робітники думають про суспільні події, хто хоче навчити ся соціалістичної думки, нехай читає передовсім "УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ".

Адреса:

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Cor. Pritchard & McGregor Sts,
Winnipeg, Man.